

# Egy másik napóra felújítása

A Meteor 1989/10. számában Mizser Attila ismertette — a tanulmányok levonásával — a Diana utcai iskola napórájának kétes értékű "felújítását". Talán nem kevésbé tanulságos ezzel kapcsolatban egy másik napóra újjáépítéséről szólunk. Igaz, hogy ez a napóra Londonban található, ahol nagyobb a becsülete az efféle "haszontalanságoknak", mint nálunk. A híres napóra építetteje a 17. sz. egyik jellegzetes és nevezetes angol személyisége, Thomas Neale (1641—1699), vállalkozó, üzletember, majd a Pénzverde igazgatója és a Parlament tagja. Szolgáltatásainak jutalmául kapta ajándékba az akkori London határában azt a jókora rétet, amely a 17. sz. utolsó évtizedében gyorsan beépült: itt alakult ki az utóbb eléggé rossz hírű Soho városnegyed.

Neale földbirtokán hat, sugárirányban széttartó utca kereszteződése egy kis terecskét alkotott. E tér közepén állíttatta fel a reneszánsz stílusú, 16 méter magas emlékoszlopot (obeliszket). Az oszlop tervezője és készítője a kor híres angol építész-kőfaragója (és festőművésze), Edward Pierce volt (1630—1695). Pierce a kor divatja szerint az oszlop tetejére hat napóra-számlapot tervezett: mindegyik utca torkolata felé egy-egy napóra-lap mutatott.

Az 1694-ben felállított napóra-oszlop rövidesen igen népszerűvé vált, hiszen nemcsak díszként szolgált, de közhasznú is volt. Magát a teret is a "Hét napóra"-ról (The Seven Dials) nevezték el — hat árnyékóra az obeliszen van, a hetedik árnyékvetője maga az oszlop! —, és London térképén ma is en néven lehetős fel. Am maga a napóra-obeliszk már két évszázada eltűnt: 1773-ban lebontották, majd köveit felhasználták a holland Frederika Ulrika (York hercegné) emlékművéhez.

A környék lakói azonban régóta szorgalmazták a terecske névadó napóra-oszlopának újjáépítését. 1984-ben megalakították a "Hét napóra emlékbizottság"-ot, és — a gyakorlati megvalósításra — a Hét Napóra Emlékmű Társaság kft.-t. Szerencsés módon az emlékbizottság megtalálta a British Museum levéltárában E. Pierce saját tervrajzát, így lehetővé vált az eredeti obeliszk pontos másának megépítése.

Az Emlékmű Társaság széles körű gyűjtő munkához látott. Az induló tőkét a Covent Garden városrész — ahova ma a Soho tartozik — helyi tanácsa és a Történelmi Építmények Bizottsága adta, de számos környékbeli vendéglő, vállalat, iroda és sok ottani lakos is jelentős összegekkel járult hozzá az újjáépítéshez. Magát az oszlopot a Vauxhall Főiskola építőszakos tanulói faragták ki, a kerületi építész ellenőrzése mellett — természetesen ingyen. Az újjáépítés teljes költsége (beleértve az ingyenes munkák értékét) meghaladta a 150 ezer angol fontot.

1989 júliusában került sor az újjáépített napóra-oszlop felavatására. Az ünnepségen részt vett Beatrix holland királynő is (hiszen egyik ősenek emlékműve az eredeti obeliszk köveiből készült). A Hét Napóra Emlékmű Társaság tovább folytatja tevékenységét, mivel az obeliszket rendben kell tartani, időről időre letisztítani, renoválni szükséges.

Napjainkban nálunk is gyakran hangzottatott jelszó a "vállalkozás" és a "működő tőke". Nem tartom lehetetlennek, hogy az angol "napóra újjáépítők" ügyes szervezéséhez hasonlóan lehetne megoldani akár egy-egy szakkör, vidéki Uránia fenntartását, működését is. De azért az is szükséges, hogy akár egy Uránia működéséről, akár egy pusztuló napóra felújításáról van szó, lelkes amatőreink ügyes, jól szervezett propagandát végezzenek. És ez utóbbi már nem pénz kérdése.

1. B. L.